

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

Vedlagt oversendes vedtak gjort i kommunestyremøte 29.02.2016.

Med hilsen

Rita Dahl Staberg
Utvalgssekretær

Kopi til:
Peter Ardon
Ida Stuberg

Dette brevet er godkjent elektronisk og kan derfor sendes uten underskrift.

Inderøy kommune

Arkivsak. Nr.:
2015/1803-3
Saksbehandler:
Peter Ardon

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato

Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

Rådmannens forslag til vedtak

Høringsnotatet om forslag til nytt inntektssystem beskriver konsekvenser av endringer av basistilskudd og kostnadsnøkler. Høringsnotatet gir ikke en utfyllende beskrivelse av de eventuelle endringene av de øvrige komponentene i inntektssystemet. Høringsnotatet viser dermed ikke de totale virkningene et nytt inntektssystem vil ha for kommunene, og derfor er det vanskelig å gi en utfyllende beskrivelse av den totale effekten for Inderøy kommune.

Forslaget fører til en dreining der antall innbyggere vil få sterkere innvirkning på hvilke inntekter hver enkelt kommune får. Dette gir en ekstra innstramming på basisdelene av det samlede inntektssystemet. Den samlede virkning må derfor anses som en klar og gjennomgående innstramming nettopp av den delen av inntektssystemet som alt i dag gir en kraftig underdekning av de kommunale utgiftsbehovene.

Basistilskuddet er underdimensjonert. Det blir derfor galt å vri innretningen til tilskuddene slik at basiselementet også her svekkes. En burde gjort det motsatte, ut fra at det er kommuner hvor basistilskuddet har stor betydning at underfinansieringen er sterkest. Nettopp her burde de regionalpolitiske tilskuddene fokusere innretningen ut fra målsettingen om å gi vekststimulanser til de kommunene som har sterkest behov for dette.

Høringsnotatet er lite presist når det gjelder avgrensningen av det basistilskuddet som skal være gjenstand for avkortning. Det blir derfor noe uklart når en gjennomgående bruker ordet basistilskudd uten ytterligere avgrensning når en omtaler avkortning ut fra strukturkriteriet. Dersom en skal akseptere modellen med avkortning må det entydig presiseres at dette utelukkende gjelder for den delen av basistilskuddet som inngår i sektornøkkelen for administrasjon. Operasjonalisering av strukturkriteriet bør gjennomgå med tanke på bedre treffsikkerhet.

Høringsnotatet tar utgangspunkt i at det legges opp til en egen prosess for fastsetting av skjønnsrammen for 2017, uten at dette er spesifisert nærmere. Det er uklart hva som menes med "egen prosess" og i

hvilken grad dette vil åpne for innspill fra andre enn de politiske partiene på Stortinget og eventuelt KS gjennom konsultasjonsmøtene med departementet.

Behandling i Kommunestyret - 29.02.2016

Inderøy SV v/ Siv Furunes fremmet følgende tilleggsforslag til nytt første avsnitt i høringsuttalelsen:

Inderøy kommune er sterkt kritisk til forslaget til nytt inntektssystem, fordi det vil gi en samlet svikt i inntektene til kommunene i Nord-Trøndelag. Både forslaget om å endre basistilskuddet, Nord-Norge- og Namdalstilskuddet og at mere fordeles pr innbygger, vil svekke økonomien i de fleste nordtrønderkommunene. Å innføre et økonomisk skille mellom såkalt frivillig og ufrivillig smådriftsulemper, for å få til økt kommunesammenslåing, er uheldig. Kommunesammenslåing bør skje på frivillig basis og ikke med økonomisk tvang. 370 av 428 kommuner i Norge vil få nedgang i sine inntekter i det nye inntektssystemet. Det nye inntektssystemet er derfor en gedigen omfordeling av inntekter fra små og mellomstore kommuner til store bykommuner. Oslo får alene kr 415 millioner i økte inntekter. Ei slik omfordeling vil forsterke den uheldige sentraliseringa vi allerede i dag har i Norge. Inderøy kommune er imot nåværende forslag til endring av kommunenes inntektssystem.

Forslag fra Høyre v/ Trine Berg Fines om at følgende tas inn i slutten vedtaket:

1. Kostnadsnøkler

Inderøy kommune har følgende merknader til endringene som er foreslått:

Barnehage: Finansiering av barnehagesektoren er ikke bra nok, vi ønsker et mer treffsikkert kriterium enn utdanningsnivå eller antall heltidsansatte. Inderøy kommune foreslår at antall rettighetsbarn i barnehage brukes som kriterium.

Pleie- og omsorg: Kriteriet psykisk utviklingshemmede over 16 år bør ikke svekkes.

Vei: Inderøy kommune mener vei bør inn som nytt kriterium.

Delkostnadsnøklenes samlede vekst må oppdateres årlig.

Kommunene må fortsatt få kompensasjon for kostnadsulemper som følge av spredt Bosettingsmønster.

2. Regionale tilskudd

Inderøy kommune er enig i regjeringens intensjon om å gjøre tilskuddene mer treffsikre med hensyn til distriktspolitiske målsettinger og områder med reelle distriktspolitiske utfordringer. Endringene som foreslås i fordelingen av basistilskudd og regionale tilskudd vil bidra til at mer av tilskuddene fordeles pr innbygger, derfor bør storbytilskuddet fjernes og føres tilbake til basistilskuddet.

Inderøy kommune ønsker en avklaring på hvor reduksjonen fra dagens småkommunetilskudd blir tilført. Det er ikke omtalt i forslaget.

3. Skatteelementene

Det er positivt at forholdet mellom skatt og rammetilskudd ikke endres.

4. Økonomi ved kommunesammenslåing

Dagens inntektssystem 2016 legges til grunn for inndelingstilskuddet for kommuner som slår seg sammen. Det er ikke avklart fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet hvordan

dette slår ut for årene 2017 til 2019. Inderøy kommune vil be om rask avklaring på dette.

Avstemming

Inderøy SVs tilleggsforslag til nytt første avsnitt enstemmig vedtatt

Rådmannens forslag enstemmig vedtatt

Høyres tilleggsforslag til tekst i slutten av vedtaket vedtatt mot 4 stemmer

Høringsnotat enstemmig vedtatt

Vedtak i Kommunestyret - 29.02.2016

Inderøy kommune er sterkt kritisk til forslaget til nytt inntektssystem, fordi det vil gi en samlet svikt i inntektene til kommunene i Nord-Trøndelag. Både forslaget om å endre basistilskuddet, Nord-Norge- og Namdalstilskuddet og at mere fordeles pr innbygger, vil svekke økonomien i de fleste nordtrønderkommunene. Å innføre et økonomisk skille mellom såkalt frivillig og ufrivillig smådriftsulemper, for å få til økt kommunesammenslåing, er uheldig. Kommunesammenslåing bør skje på frivillig basis og ikke med økonomisk tvang. 370 av 428 kommuner i Norge vil få nedgang i sine inntekter i det nye inntektssystemet. Det nye inntektssystemet er derfor en gedigen omfordeling av inntekter fra små og mellomstore kommuner til store bykommuner. Oslo får alene kr 415 millioner i økte inntekter. Ei slik omfordeling vil forsterke den uheldige sentraliseringen vi allerede i dag har i Norge. Inderøy kommune er imot nåværende forslag til endring av kommunenes inntektssystem.

Høringsnotatet om forslag til nytt inntektssystem beskriver konsekvenser av endringer av basistilskudd og kostnadsnøkler. Høringsnotatet gir ikke en utfyllende beskrivelse av de eventuelle endringene av de øvrige komponentene i inntektssystemet. Høringsnotatet viser dermed ikke de totale virkningene et nytt inntektssystem vil ha for kommunene, og derfor er det vanskelig å gi en utfyllende beskrivelse av den totale effekten for Inderøy kommune.

Forslaget fører til en dreining der antall innbyggere vil få sterkere innvirkning på hvilke inntekter hver enkelt kommune får. Dette gir en ekstra innstramming på basisdelene av det samlede inntektssystemet. Den samlede virkning må derfor anses som en klar og gjennomgående innstramming nettopp av den delen av inntektssystemet som alt i dag gir en kraftig underdekning av de kommunale utgiftsbehovene.

Basistilskuddet er underdimensjonert. Det blir derfor galt å vri innretningen til tilskuddene slik at basiselementet også her svekkes. En burde gjort det motsatte, ut fra at det er kommuner hvor basistilskuddet har stor betydning at underfinansieringen er sterkest. Nettopp her burde de regionalpolitiske tilskuddene fokusere innretningen ut fra målsettingen om å gi vekststimulanser til de kommunene som har sterkest behov for dette.

Høringsnotatet er lite presist når det gjelder avgrensningen av det basistilskuddet som skal være gjenstand for avkortning. Det blir derfor noe uklart når en gjennomgående bruker ordet basistilskudd uten ytterligere avgrensning når en omtaler avkortning ut fra strukturkriteriet. Dersom en skal akseptere modellen med avkortning må det entydig presiseres at dette utelukkende gjelder for den delen av basistilskuddet som inngår i sektornøkkelen for administrasjon. Operasjonalisering av strukturkriteriet bør gjennomgå med tanke på bedre treffsikkerhet.

Høringsnotatet tar utgangspunkt i at det legges opp til en egen prosess for fastsetting av skjønnsrammen for 2017, uten at dette er spesifisert nærmere. Det er uklart hva som menes med "egen prosess" og i hvilken grad dette vil åpne for innspill fra andre enn de politiske partiene på Stortinget og eventuelt KS gjennom konsultasjonsmøtene med departementet.

1. Kostnadsnøkler

Inderøy kommune har følgende merknader til endringene som er foreslått:

Barnehage: Finansiering av barnehagesektoren er ikke bra nok, vi ønsker et mer treffsikkert kriterium enn utdanningsnivå eller antall heltidsansatte. Inderøy kommune foreslår at antall rettighetsbarn i barnehage brukes som kriterium.

Pleie- og omsorg: Kriteriet psykisk utviklingshemmede over 16 år bør ikke svekkes.

Vei: Inderøy kommune mener vei bør inn som nytt kriterium.

Delkostnadsnøklenes samlede vekst må oppdateres årlig.

Kommunene må fortsatt få kompensasjon for kostnadsulempner som følge av spredt Bosettingsmønster.

2. Regionale tilskudd

Inderøy kommune er enig i regjeringens intensjon om å gjøre tilskuddene mer treffsikre med hensyn til distriktpolitiske målsettinger og områder med reelle distriktpolitiske utfordringer. Endringene som foreslås i fordelingen av basistilskudd og regionale tilskudd vil bidra til at mer av tilskuddene fordeles pr innbygger, derfor bør storbytilskuddet fjernes og føres tilbake til basistilskuddet.

Inderøy kommune ønsker en avklaring på hvor reduksjonen fra dagens småkommunetilskudd blir tilført. Det er ikke omtalt i forslaget.

3. Skatteelementene

Det er positivt at forholdet mellom skatt og rammetilskudd ikke endres.

4. Økonomi ved kommunesammenslåing

Dagens inntektssystem 2016 legges til grunn for inndelingstilskuddet for kommuner som slår seg sammen. Det er ikke avklart fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet hvordan dette slår ut for årene 2017 til 2019. Inderøy kommune vil be om rask avklaring på dette.

Vedlegg

- 1 Høringsdokument KS
- 2 Høringsnotat utarbeidet for Lokalsamfunnsforeningen

Bakgrunn

Kommunal – og moderniseringsdepartementet (KMD) har sendt på høring forslag til nytt inntektssystem for kommunene. Departementet legger opp til å presentere det nye inntektssystemet i kommuneproposisjonen 2017 som offentliggjøres 11.mai 2016. Høringsfristen er satt til 1.mars 2016. Kommunesektoren har viktige velferdsoppgaver og forvalter en betydelig del av de økonomiske ressursene i norsk økonomi. Departementet har foretatt en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene.

Inntektssystemet for kommunene i Norge består av tre hovedelementer:

- Utgiftsutjevning i innbyggertilskuddet
- Regionalpolitiske tilskudd
- Skatteelementer

Høringsnotatet fra KMD legger vekt på å beskrive ønsket endring i inntektssystemet, uten at det konkret vises kommunevise utslag.

De viktigste endringene som foreslås er:

1. Innbyggertilskuddet fordeles kommunene imellom ved hjelp av kostnadsnøkler som i prinsippet skal reflektere ulikheter i kommunenes utgiftsbehov. Tanken er at ulikhetene i objektive utgiftsbehov skal kompenseres slik at kommunene skal ha de samme muligheter for å tilby likeverdige velferdstjenester. Det gjøres ved at en gjennomfører økonometriske analyser for å avdekke slike objektive ulikheter, og disse estimeringsresultatene brukes til å fastlegge kostnadsnøklerne.

Forrige revisjon fant sted i 2011. De endringer som nå foreslås skal i prinsippet reflektere faktiske endringer i utgiftsbehovene. Det forutsetter at estimeringen er utført faglig tilfredsstillende.

Hovedtyngden av kostnadsnøklerne avspeiler befolkningens aldersfordeling. Høyere andel eldre øker utgiftsbehovet per innbygger, og det samme gjør høyere andel personer i skolealder. Så er det en del nøkler som avspeiler sosiale strukturer ut over aldersfordeling, slik som andel uføre, flyktninger, aleneboere, barn med enslige forsørgere etc. som også har betydning for utgiftsbehovene.

2. Vektingen av kostnadsnøklerne skal beregnes for hvert år og beregningen gjøres mer presis.
3. Basistilskuddet i utgiftsutjevningen endres til et tilskudd (strukturtilskuddet) som graderes etter reiseavstander for å nå 5000 innbyggere. Dette skal gjøre inntektssystemet mer nøytralt i forhold til kommunestruktur, ved at kommuner med lave reiseavstander ikke lenger får full kompensasjon for å være en egen kommune.
4. Endringer i innretning og profil for regionalpolitiske tilskudd. Det legges større vekt på innbyggertall og behov for tilskudd. Behovet måles med distriktsindeksen. Det foreslås også en forenkling i tilskuddsstrukturen. Høringsnotatet har ingen holdepunkter for hvor store endringer i beløp som følger av endret profil.

KS har satt opp partielle beregninger av effekter for utgiftsutjevning og gradert basistilskudd.

Beregningene dekker anslag på effekt av nye kostnadsnøkler og endret vekting, og virkningen av gradert basistilskudd. Samlet sett gir dette en nedgang i inntektene til kommunene i Nord-Trøndelag med ca 70 mill kr.

	Pr innb			1000 kr		
	Kostnads nøkkel	Struktur 25.4 km	Samlet	Kostnads nøkkel	Struktur 25.4 km	Samlet
Steinkjer	-171	26	-145	-3 713	556	-3 157
Namsos	-200	-353	-553	-2 609	-4 601	-7 210
Meråker	192	538	730	489	1 376	1 865
Stjørdal	-133	26	-107	-3 075	586	-2 489
Frosta	119	-1 945	-1 826	312	-5 103	-4 791
Leksvik	-1 934	-277	-2 211	-6 788	-970	-7 758
Levanger	-226	-46	-272	-4 428	-888	-5 316
Verdal	-194	-241	-435	-2 879	-3 574	-6 453
Verran	547	-1 296	-749	1 389	-3 300	-1 911
Namdalseid	-662	-533	-1 195	-1 079	-876	-1 955
Snåsa	-548	453	-95	-1 174	975	-199
Lierne	-2 596	538	-2 058	-3 590	750	-2 840
Røyrvik	1 211	538	1 749	564	255	819
Namsskogan	115	538	653	101	480	581
Grong	570	-1 100	-530	1 420	-2 738	-1 318
Høylandet	-1 701	538	-1 163	-2 121	673	-1 448
Overhalla	-758	-1 427	-2 185	-2 869	-5 353	-8 222
Fosnes	1 759	538	2 297	1 105	339	1 444
Flatanger	-270	538	268	-299	602	303
Vikna	-598	-1 385	-1 983	-2 622	-6 041	-8 663
Nærøy	-549	-124	-673	-2 809	-631	-3 440
Leka	1 949	538	2 487	1 134	309	1 443
Inderøy	-544	-769	-1 313	-3 674	-5 209	-8 883
Summer	-273	-238	-511	-37 215	-32 383	-69 598

Som det fremkommer i tabellen ovenfor vil det nye inntektssystemet medføre en samlet reduksjon på kr. 8,8 mill. for Inderøy kommune. Her har man tatt utgangspunkt i en grenseverdi på 25,4 km (altså: reduksjon i basistilskuddet for kommuner som har en reiseavstand på 25,4 km eller kortere for å nå et område hvor det bor 5000 innbyggere). Tabellen gir ikke oversikt over evt. endringer i andre komponenter av inntektssystemet

Kostnadsnøkler

Kostnadsnøkklene bygger på statistiske analyser av variasjoner i kommunenes faktiske utgifter. De skal være objektive, oppdaterbare og etterprøvbare. Det er foretatt en vurdering av om også kommunale veier bør inngå, men departementet anbefaler ikke at denne sektoren tas inn. KMD har gjort oppdaterte analyser av alle kostnadsnøkklene og vektingen av nøklene. Det foreslås endringer i alle nøklene og det er relativt store endringer i vektingen:

- Grunnskole: Kriteriet norskfødte 6-15 år med innvandrerforeldre (eks Skandinavia) tas ut. Sone og nabokriteriet vektes ned.
- Pleie og omsorg: Ingen endringer i kriterier. Innbyggere 0-66 vektet opp, mens innbyggere 90 år og over og psykisk utviklingshemmede 16 år og over vektes ned.
- Barnehage: Ingen endringer i kriterier. Men det skisseres en alternativ modell der den viktigste forskjellen er at utdanningskriteriet erstattes med antall heltidsansatte 20-44 år.

- Kommnehelse: Det legges større vekt på kriteriet innbyggere 67 år og over samtidig som kriteriet for dødelighet tas ut. Sone og nabo vektes ned.
- Barnevern: Ingen endring i kriterier. Større vekt på kriteriet barn 0-15 år med enslig forsørger og personer med lav inntekt, mens innbyggere 0-22 år får mindre vekt.
- Sosiale tjenester: Urbanitetskriteriet erstattes med aleneboende 30-66 år, med litt lavere vekt. Andre kriterier vektes opp.
- Landbruk: Kriteriet areal dyrket mark går ut. Kriteriet antall jordbruksbedrifter vektes betydelig opp.
- Administrasjon: Ingen endring i kriterier.

Endringer i kroner per innb.	Inderøy
Innbyggere 0-1 år	-1
Innbyggere 2-5 år	-83
Innbyggere 6-15 år	-137
Innbyggere 16-22 år	6
Innbyggere 23-66 år	-49
Innbyggere 67-79 år	94
Innbyggere 80-89 år	23
Innbyggere 90 år og over	-22
Basiskriteriet	69
Sone	-171
Nabo	-98
Landbrukskriteriet	-60
Innvandr 6-15 år, ekskl Skandinavia	20
Norskfødte med innvandrerforeldre 6-15 år, ekskl Skandinavia	39
Flyktninger uten integreringstilskudd	-119
Dødelighetskriteriet	-
Barn 0-15 år med enslig forsørger	-6
Lavinntekt	-79
Uføre 18-49 år	14
Opphopningsindeks	181
Urbanitetskriteriet	272
Aleneboende 30 - 66 år	-334
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	-117
Ikke-gifte over 67 år	9
Barn 1 år uten kontantstøtte	8
Innbyggere med høyere utdanning	-2
Total kr pr innbygger	-544

Som det fremkommer i tabellen ovenfor vil forslag til endringer i kostnadsnøkler medføre en reduksjon på kr. 544,-/innbygger for Inderøy kommune. Dette vil gi en total reduksjon på kr. 3,7 mill. på rammeoverføringer.

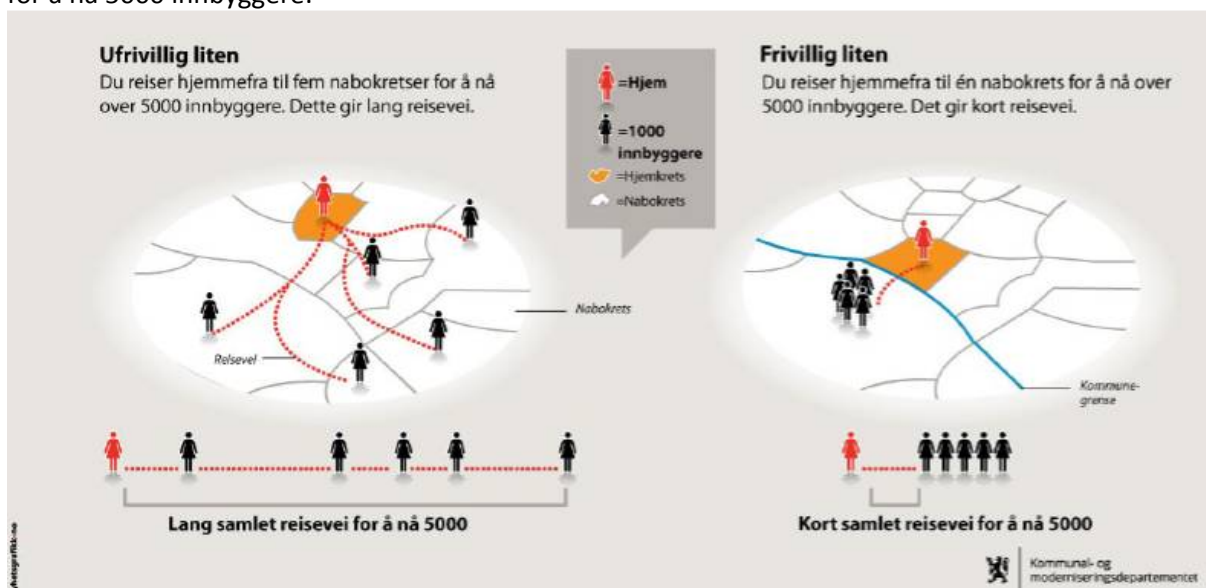
Strukturkriteriet

KMD foreslår et nytt strukturkriterium, der kommuner som har smådriftsulempene som ikke fullt ut kan anses som ufrivillige skal få en reduksjon i den delen av tilskuddet som knyttes til det såkalte basiskriteriet. Kriteriet skal være et mål på bosettingsmønster i kommunen og området rundt. I dag fordeles basistilskuddet med et likt beløp pr kommune (12,8 mill), uavhengig av antall innbyggere i kommunen. Departementet mener et slikt tilskudd svekker nøytraliteten i inntektssystemet og gir et insentiv for å opprettholde en kommunestruktur med mange små kommuner. Det foreslåtte strukturkriteriet benyttes for å gradere kommunens basistilskudd og vil gi store omfordelingsvirkninger

mellom kommunene. Midlene som på bakgrunn av strukturkriteriet trekkes ut av basistilskuddet, tilbakeføres kommunene gjennom tilskudd pr innbygger.

Hvordan skille mellom frivillig og ufrivillig små? Departementet har sett på reiseavstander i kommuner for å nå 5000 innbyggere:

Jo høyere grenseverdien settes, jo mindre beløp blir fordelt gjennom basiskriteriet og jo høyere beløp blir fordelt pr innbygger.

Regionalpolitiske tilskudd

De regionale tilskuddene endrer retning, småkommunetilskuddet skal knyttes mer opp mot distriktspolitikken for øvrig og en høyere andel av tilskuddene skal fordeles pr innbygger, og mindre pr kommune. Behovet for tilskudd måles med distriktsindeksen. Det foreslås også en forenkling i tilskuddsstrukturen.

Departementet forslår to nye tilskudd i sitt forslag:

- Nord-Norge: Nord-Norge- og Namdalstilskuddet + småkommunetilskuddet
- Sør-Norge: Distriktstilskudd Sør-Norge + småkommunetilskuddet

Høringsnotatet har ingen holdepunkter for hvor store endringer i beløp som følger av endret profil. Det er uvisst hvor mye av småkommunetillegget som skal fordeles pr innbygger, forslaget sier ikke noe om hvordan redusert tilskudd skal fordeles.

Siden høringsnotatet ikke inneholder konkrete tall har vi ikke annet grunnlag enn tilskudd og distriktsindeksen pr i dag, vi kan derfor ikke gi noe sikkert utslag av endringen i de regionalpolitiske tilskuddene.

Fylkestyret KS Nord-Trøndelag behandlet høringsnotatet om forslag til nytt inntektssystem den 03.02.16. Følgende vedtak ble fattet:

Fylkestyret i KS Nord-Trøndelag har følgende innspill til forslag til nytt inntektssystem for kommunene: KS Nord-Trøndelag er bekymret for at forslag til nytt inntektssystem vil gi en samlet svikt i inntektene til kommunene i Nord-Trøndelag. Fylkestyret beklager at utslaget for hver enkelt kommune ikke er gjort kjent i høringsgrunnlaget. I forbindelse med utarbeidelsen av nytt inntektssystem hadde kommunene og KS foretrukket å bli involvert i prosessen før forslaget ble lagt fram.

1. **Kostnadsnøkler**

Fylkestyret har følgende merknader til endringene som er foreslått:

Barnehage: Finansiering av barnehagesektoren er ikke bra nok, vi ønsker et mer treffsikkert

kriterium enn utdanningsnivå eller antall heltidsansatte. KS Nord-Trøndelag foreslår at antall rettighetsbarn i barnehage brukes som kriterium.

Pleie- og omsorg: Kriteriet psykisk utviklingshemmede over 16 år bør ikke svekkes.

Vei: Fylkesstyret mener vei bør inn som nytt kriterium

Delkostnadsnøklenes samlede vekst må oppdateres årlig.

Kommunene må fortsatt få kompensasjon for kostnadsulemper som følge av spredt bosettingsmønster

2. Strukturkriteriet

Operasjonalisering av strukturkriteriet bør gjennomgås med tanke på bedre treffsikkerhet.

3. Regionale tilskudd

KS Nord-Trøndelag er enig i regjeringens intensjon om å gjøre tilskuddene mer treffsikre med hensyn til distriktpolitiske målsettinger og områder med reelle distriktpolitiske utfordringer. Endringene som foreslås i fordelingen av basistilskudd og regionale tilskudd vil bidra til at mer av tilskuddene fordeles pr innbygger, derfor bør storbytilskuddet fjernes og føres tilbake til basistilskuddet.

Fylkesstyret ønsker en avklaring på hvor reduksjonen fra dagens småkommunetilskudd blir tilført. Det er ikke omtalt i forslaget.

4. Skatteelementene

Det er positivt at forholdet mellom skatt og rammetilskudd ikke endres.

5. Økonomi ved kommunesammenslåing

Dagens inntektssystem 2016 legges til grunn for inndelingstilskuddet for kommuner som slår seg sammen. Det er ikke avklart fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet hvordan dette slår ut for årene 2017 til 2019. Fylkesstyret vil be om rask avklaring på dette.

Vurdering

Forslag til nytt inntektssystem vil gi en samlet svikt i inntektene til kommunene i Nord-Trøndelag. Det er en svakhet at forslaget angir retning, men i liten grad er konkret. Høringsnotatet viser ikke de totale virkningene et nytt inntektssystem vil ha for kommunene, og det vil dermed være vanskelig å gi en utfyllende beskrivelse av den totale effekten for Inderøy kommune.

Forslaget fører til en dreining der antall innbyggere vil få sterkere innvirkning på hvilke inntekter hver enkelt kommune får. Dette gir en ekstra innstramming på basisdelene av det samlede inntektssystemet.

Den samlede virkning må derfor anses som en klar og gjennomgående innstramming nettopp av den delen av inntektssystemet som alt i dag gir en kraftig underdekning av de kommunale utgiftsbehovene.

Kostnadsnøkler

En årlig oppdatering av kostnadsnøkler vil i større grad ta hensyn til at utgiftsveksten i de ulike sektorene er forskjellig over tid.

Videre legges det merke til at kriteriet for psykisk utviklingshemmede over 16 år svekkes og at kommunale veier som kriterium ikke er tatt inn i beregningsgrunnlaget

Strukturkriteriet

Strukturkriteriet er utformet slik at jo kortere gjennomsnittlig reisetid innbyggerne har for å nå et befolkningsgrunnlag på 5000 innbyggere, jo lettere er det å få til sammenslåinger. Det er ikke åpenbart. Særlig når en bare ser på administrasjonsutgifter og ikke tjenestekostnaden, er det vanskelig å se at snittinnbyggerens reisetid til å treffe 5000 andre mennesker i eller utenfor kommunen kan anses avgjørende for muligheten til kommunesammenslåing. Det virker derfor som at strukturkriteriet mer er foreslått ut fra at det er operasjonelt enn at det er en god indikator for sammenslåingsmulighetene.

Høringsnotatet er lite presist når det gjelder avgrensningen av det basistilskuddet som skal være gjenstand for avkortning. Det presiseres flere steder at smådriftsulempen på tjenestenivåene ikke skal berøres. Også på tjenestenivå inngår det basistilskudd i sektorenes kostnadsnøkler for hhv. grunnskole, helsetjenester og for pleie/omsorg, i tillegg til nøkler for reisetid innen egen sone og til nabosone. Det blir derfor noe uklart når en gjennomgående bruker ordet basistilskudd uten ytterligere avgrensning når en omtaler avkortning ut fra strukturkriteriet. Dersom en skal akseptere modellen med avkortning må det entydig presiseres at dette utelukkende gjelder for den delen av basistilskuddet som inngår i sektor-nøkkelen for administrasjon.

En annen uklarhet er tidsprofilen. Tenker en seg at det kommer en og annen sammenslåing omlag hvert år vil virkningen av avkortning ved strukturkriteriet endres fra år til annet. Om det skal medføre samtidige justeringer av de øvrige kostnadsnøkler slik høringsnotatet foreslår, vil en måtte ha gjennomgripende årlige justeringer av kostnadsnøkler. Det virker som en unødig komplisert løsning. Det må være langt bedre å anvende avkortningsmidlene annerledes, f.eks. å la dem overføres til skjønnspotten.

Det bør reageres mot den gjentatte påstanden om at ugiftsutjevningen kompenserer smådriftsulempene fullt ut. Dagens system gir en markert underkompensasjon for bosettingskriteriene, og særlig for basistilskuddets del. Ved innføring av et strukturkriterium som avkorter basistilskuddet vil denne underfinansieringen økes vesentlig for en stor andel kommuner.

Det foreslås ingen endringer i storbytilskuddet og veksttilskuddet. For skjønnstilskuddet viser høringsnotatet til at deler av dette også er regionalpolitisk begrunnet, og at en "*legger opp til en egen prosess for skjønnstilskuddet i forbindelse med fastsetting av skjønnssrammen for 2017*". Skjønnssrammen vedtas av stortinget ved behandling av kommuneproposisjonen 2017, dvs. samme proposisjon som behandler de øvrige elementene i høringsnotatet. Det virker derfor uklart hva en mener med "*en egen prosess*" og i hvilken grad dette vil åpne for innspill fra andre enn de politiske partiene på Stortinget og eventuelt KS gjennom konsultasjonsmøtene med departementet.

For de tre periferirettede regionaltilskuddet foreslår høringsnotatet konkrete justeringer (småkommunetilskudd, Nord-Norge og Namdalstilskudd, Distriktstilskudd Sør-Norge).

Forslaget er å fjerne småkommunetilskuddet som eget tilskudd og i stedet gi småkommunetillegg innenfor hhv. Nord-Norge/Namdaltilskuddet og Distriktstilskudd Sør-Norge. Det foreslås at tillegget skal graderes ut fra distriktsindeksen. Videre foreslås det at deler av tillegget skal gis per innbygger og ikke per kommune.

Ut over dette tillegget skal Distriktstilskudd Sør-Norge og Nord-Norge/Namdaltilskuddene videreføres. Det sies ikke annet om disse enn at "*det vil bli gjort justeringer i tilskuddene slik at mer enn i dag fordeles per innbygger*".

Basistilskuddet er underdimensjonert. Da blir det galt å vri innretningen til tilskuddene slik at basiselementet også her svekkes. En burde gjort det motsatte, ut fra at det er kommuner hvor basistilskuddet har stor betydning at underfinansieringen er sterkest. Nettopp her burde de regionalpolitiske tilskuddene fokusere innretningen ut fra målsettingen om å gi vekststimulanser til de kommunene som har sterkest behov for dette.

Konklusjon

Se rådmannens innstilling